

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ค
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญ	๗
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญแผนภูมิ	ฅ
สารบัญภาพ	ณ
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ในการศึกษา	7
สมมุติฐานในการศึกษา	8
ขอบเขตในการศึกษา	8
ขอบเขตของเนื้อหา	9
พื้นที่ทำการศึกษาวิจัย	9
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	10
กรอบแนวคิดในการศึกษา	10
นิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา	11
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรม	13
แนวคิดการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร	14
แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ ทักษะคติและพฤติกรรม	15
แนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วมของชุมชน	16
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการ	17
การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม ในพื้นที่ระสบอุทกภัย	17

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน	
ต่อการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ประสบอุทกภัย	18
ความหมายของการมีส่วนร่วม	19
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	22
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการศึกษา	
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา	40
สถานที่ใช้ดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล	40
ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย	40
ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	40
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	41
การเก็บรวบรวมข้อมูล	44
การวิเคราะห์ข้อมูล	44
บทที่ 4 ผลการศึกษา	
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป	48
ความร่วมมือของหัวหน้าครัวเรือนและชุมชนต่อการจัดการ	
อนามัยสิ่งแวดล้อม	54
การรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม	70
ความรู้เกี่ยวกับการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม	73
ทัศนคติของหัวหน้าครัวเรือนต่อการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม	76
การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม	79
ผลการวิเคราะห์ ตามกรอบแนวคิด	80
การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามที่เป็น	
ช่วงชั้นมาตรา	89
ค่าสัมประสิทธิ์ของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์	90

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5	
สรุปผลการศึกษา อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการศึกษา	96
ด้านข้อมูลทั่วไป	97
สภาพในปัจจุบันในการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการ	
อนามัยสิ่งแวดล้อม	98
สภาพการมีส่วนร่วมและความร่วมมือของชุมชน	98
ช่องทางและความถี่ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการจัดการ	
อนามัยสิ่งแวดล้อม	99
ความรู้ด้านการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมและทัศนคติที่เกี่ยวกับ	
การจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม	99
ความถี่ในการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม	100
ความร่วมมือของชุมชนต่อการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม	100
ปัจจัยเสริมทางสังคม	101
ผลการทดสอบสมมุติฐานของการศึกษา	102
อภิปรายผลการศึกษา	106
ข้อเสนอแนะ	111
บรรณานุกรม	114
ภาคผนวก	119
แบบสอบถาม	120
แผนที่หมู่บ้านตำคองมูล โดยสังเขป	127
เส้นทางเดินของพายุเขตร้อนพาดผ่านประเทศไทย	128
ทิศทางลมมรสุมและร่องมรสุมพาดผ่านประเทศไทย	129
ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายปี ของประเทศไทย	130
แผนผังลำดับความสำคัญของความต้องการด้านการแพทย์	131
และสาธารณสุขเมื่อเกิดน้ำท่วม หรือพายุ	
ประกาศกรมควบคุมโรคติดต่อ	132
ประวัติผู้เขียน	136

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงการเลือกใช้ค่าสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตามที่ใช้ในการศึกษา	45
2	แสดงร้อยละของประชากรที่ศึกษา จำแนกตามปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลด้านเพศ และกลุ่มอายุ	49
3	แสดงร้อยละของประชากรที่ศึกษา จำแนกตามปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้	50
4	แสดงร้อยละของประชากรที่ศึกษา จำแนกตามปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลด้านสถานภาพการสมรส ระยะเวลาอาศัยอยู่ในชุมชนและจำนวนสมาชิกในครัวเรือน	52
5	แสดงร้อยละของประชากรที่ศึกษา จำแนกตามปัจจัยทางสังคมด้านสถานภาพทางสังคม (ตำแหน่ง) ระยะเวลาที่ประสบอุทกภัย และระดับความสูงของที่ดินที่ใช้ปลูกสร้างบ้านเรือน	53
6	แสดงร้อยละของประชากรที่ศึกษา จำแนกตามความร่วมมือของหัวหน้าครัวเรือนและชุมชน ต่อการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมในบ้านเรือนและชุมชน ด้านการจัด หรือปรับปรุงบ้านเรือนให้ถูกสุขลักษณะหลังการเกิดอุทกภัย	54
7	แสดงร้อยละของประชากรที่ศึกษา จำแนกตามความร่วมมือในการแก้ไขปัญหานามัยสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงเรื่องน้ำ ส้วม ขยะ และสิ่งปฏิกูลในบ้านเรือนและชุมชน	55
8	แสดงร้อยละของประชากรที่ศึกษา จำแนกตามความร่วมมือในการช่วยกันดูแล และรักษาความสะอาดของแหล่งน้ำ เช่น บ่อน้ำตื้น แม่น้ำ ลำคลอง และที่สาธารณะในหมู่บ้าน ชุมชน	56
9	แสดงร้อยละของประชากรที่ศึกษา จำแนกตามความร่วมมือของหัวหน้าครัวเรือนและชุมชน ด้านการจัดกิจกรรมกลุ่ม รวมกลุ่มในการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมด้านการปรับปรุงแหล่งน้ำ การจัดหา น้ำดื่ม น้ำใช้	57

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
10	แสดงร้อยละของประชากรที่ศึกษา จำแนกตามการเคยเข้าร่วมประชุมกับหน่วยงานองค์กรที่เข้ามาให้การช่วยเหลือขณะเกิดน้ำท่วม	58
11	แสดงร้อยละของประชากรที่ศึกษา จำแนกตามความตั้งใจในการเข้าไปมีส่วนร่วมจัดการป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วมถึงเขตลุ่มในขณะเกิดน้ำท่วม	59
12	แสดงร้อยละของประชากรที่ศึกษา จำแนกตามการมีส่วนร่วมกับชุมชนในการป้องกันแก้ไขปัญหาน้ำท่วมถึงเขตลุ่มที่อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพ	60
13	แสดงร้อยละของประชากรที่ศึกษา จำแนกตามวิธีการกำจัด และการแก้ไขปัญหามด แมลงสาบ หนู งู และสัตว์มีพิษในขณะเกิดน้ำท่วม	61
14	แสดงร้อยละของประชากรที่ศึกษา จำแนกตามการดูแลสุขภาพอนามัยหากสมาชิกในครัวเรือนเจ็บป่วยเป็นโรคติดต่อเช่น โรคผิวหนัง ตาแดง ในขณะเกิดน้ำท่วม	62
15	แสดงร้อยละของประชากรที่ศึกษา จำแนกตามการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าเมื่อต้องการจับถ่ายอุจจาระ ปัสสาวะ ในขณะที่สวมถุงน้ำท่วม ภาชนะไม่ลงมือกลิ้งเหม็น	63
16	แสดงร้อยละของประชากรที่ศึกษา จำแนกตามวิธีการปรับปรุงคุณภาพน้ำดื่ม น้ำใช้ หากน้ำในบ่อสีขุ่นไม่สะอาด ในขณะเกิดน้ำท่วม	64
17	แสดงร้อยละของประชากรที่ศึกษา จำแนกตามแหล่งที่ได้มาซึ่งน้ำสะอาดเพื่อใช้ดื่มในขณะเกิดน้ำท่วม	65
18	แสดงร้อยละของประชากรที่ศึกษา จำแนกตามการมีส่วนร่วมกับผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่ภาครัฐ ในการป้องกันโรคติดต่อที่มักมากับน้ำท่วม	66
19	แสดงร้อยละของประชากรที่ศึกษา จำแนกตามวิธีการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม	67
20	แสดงร้อยละของประชากรที่ศึกษา จำแนกตามปัญหาน้ำท่วมถึงเขตลุ่มที่พบมากที่สุดหลังน้ำลดลง โดยเรียงตามลำดับความสำคัญ	69
21	แสดงร้อยละของประชากรที่ศึกษา จำแนกตามช่องทาง (ประเภทสื่อ) และความถี่ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม	70

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
22	แสดงร้อยละของประชากรที่ศึกษา จำแนกตามความรู้ของหัวหน้าครัวเรือน เกี่ยวกับการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม	73
23	แสดงร้อยละของประชากรที่ศึกษา จำแนกตามทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการ อนามัยสิ่งแวดล้อม	76
24	แสดงร้อยละของประชากรที่ศึกษา จำแนกตามการมีส่วนร่วมกับชุมชนต่อ การอนามัยสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ประสบอุทกภัย	79
25	แสดงการเปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเพศ ของประชากรที่ศึกษา จำแนกตามความรู้ด้านการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม	80
26	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถานภาพสมรส ของประชากรที่ศึกษา จำแนกตามทัศนคติที่เกี่ยวข้องกับการจัดการอนามัย สิ่งแวดล้อม	81
27	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน อาชีพของ ประชากรที่ศึกษา จำแนกตามความรู้ด้านการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม	82
28	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตำแหน่งของ ประชากรที่ศึกษา จำแนกตามความรู้ด้านการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม	83
29	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับที่ดิน ที่ประชากรที่ศึกษาใช้ปลูกสร้างบ้านเรือน จำแนกตามความรู้ด้านการจัดการ อนามัยสิ่งแวดล้อม	84
30	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระยะเวลาที่ บ้านเรือนของประชากรที่ศึกษาถูกน้ำท่วมขัง จำแนกตามความรู้ด้านการ จัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม	85
31	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพศของประชากร ที่ศึกษา จำแนกตามทัศนคติที่เกี่ยวข้องกับการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม	86
32	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเพศ ประชากรที่ศึกษา จำแนกตามการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการ อนามัยสิ่งแวดล้อม	87

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
33	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับที่ดินที่ประชากรที่ศึกษาใช้ปลูกสร้างบ้านเรือน จำแนกตามการมีส่วนร่วมต่อการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม	88
34	แสดงตัวแปร ตามจำนวนข้อคำถาม คะแนนมาก คะแนนรวม ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	89
35	แสดงค่าสัมประสิทธิ์ของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร	90

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิ		หน้า
1	แผนผังกรอบแนวคิดในการศึกษา	10
2	แผนผังสรุปการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร	91

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University

สารบัญภาพ

ภาพ		หน้า
1	สภาพถนนหนทางที่หมู่บ้านตูกน้ำท่วม ประชาชนต้องเดินลุยน้ำสัญจรไปมา บางช่วงลึกจนรถขนาดเล็กไม่สามารถวิ่งผ่านไปมาได้	3
2	สภาพน้ำที่เชี่ยวกราก ทะลักเข้าท่วมบ้านเรือนประชาชน บ้านตำคองมูล หมู่ที่ 2 ถ่ายภาพเมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2544	7
3	สภาพน้ำที่ท่วมขังบ้านเรือน ประชาชนต้องระมัดระวังป้องกันตนเองจาก โรคผิวหนังที่มักเกิดขึ้นขณะน้ำท่วม โดยเตรียมสวมรองเท้าบู๊ต ขณะออกจาก บ้านเพื่อประกอบอาชีพตามวิถีชีวิตประจำวัน	78